

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Uit de praktijk

Samenleving moet mee in aanpak criminaliteit

door **Sander van Waveren, Bert van Steeg en Bert Kos** De auteurs zijn respectievelijk fractievoorzitter, woordvoerder veiligheid en fractiemedewerker van de CDA-fractie in de Utrechtse gemeenteraad.

In Utrecht zien we bijna wekelijks de ondermijnende criminaliteit op de voorpagina's van de kranten: een vergismoord, schietpartijen, illegale bedrijven, wietkwekerijen, plofkraken en politieacties die geïnstitutionaliseerde criminaliteit blootleggen. Dat kan niet bestaan zonder dat er heel veel mensen van op de hoogte zijn. Pas als we die mensen meekrijgen, zal het lukken om criminaliteit echt aan te pakken.

In december 2017 hielden politie en gemeente een grote actie in een complex met ondergrondse garageboxen in Utrecht Overvecht. 83 garageboxen werden gecontroleerd, en in maar liefst 77 ervan bleek iets illegaals plaats te vinden: shishalounges, materialen voor plofkraken en hennepteelt, honderd gestolen fietsen en zelfs een illegale kapsalon. Een goudmijn voor de politie en het OM, zou je denken. Maar inmiddels, twee jaar na dato, is er slechts één zaak van gekomen: de fietsendief heeft een taakstraf gekregen en moet een schadevergoeding betalen.

Dat het illegale gebruik op deze plek beëindigd is, is een goede zaak. Maar het signaal aan al die betrokken criminelen is dat ze ermee weggomen. En dat signaal klinkt luid en duidelijk door in de buurt.

Dit kan alleen veranderen als we meer ogen op straat krijgen en sneller zien waar het fout gaat. Dat betekent meer blauw op straat én online, meer camera's die meekijken, maar vooral meer inwoners die hun ogen openhouden en melding doen voordat het zo uit de hand loopt.

Laat zien dat criminaliteit niet loont

De buurt gaat pas meehelpen, signalen doorgeven en, belangrijker nog, niet zelf meedoen aan criminaliteit als ze zien dat die niet loont, en dat de overheid optreedt. Dat betekent dat de spelregels van onze samenleving strenger gehandhaafd moeten worden. Heel basaal door effectief de overlast van (kleine) criminaliteit aan te pakken, maar ook door te rechercheren. Voor

dat laatste is nu veel te weinig capaciteit, maar als we die capaciteit kunnen vergroten, krijgen we ook de zware jongens te pakken en verdwijnt het grote geld uit het criminele circuit. Dat is essentieel, want dat (drugs)geld is nu de drijvende kracht achter heel veel criminaliteit.

Wat ons betreft moeten we in ieder geval de volgende vier stappen snel gaan zetten:

1. *Snel, zichtbaar optreden.* De overheid kan vertrouwen winnen door zichtbaar, snel en effectief op te treden tegen de overlast die criminaliteit veroorzaakt. Klachten en signalen uit de buurt moeten veel sneller opgepakt en aangepakt worden. Plofkraak, autodiefstal, drugshandel en wietkwekerijen zijn de zichtbare toplaag van het criminele circuit. Meldingen moeten vaker leiden tot onderzoek, vervolging en verder onderzoek. Dat betekent dat de hele keten versterkt moet worden, want de capaciteit knelt niet alleen bij de politie. Ook het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht kunnen onvoldoende vaart maken of laten te veel zaken liggen.
2. *Pak het zwarte inkomen aan én af!* Uiteindelijk draait ook de zwarte economie om geld. Daar moeten we achteraan. Door geldstromen te verstoren zorgen we dat misdaad niet loont. Daar hoort ook bij dat criminele winsten afgepakt worden. De wetgeving moet hiervoor veel meer mogelijkheden geven om verdachte bezittingen in beslag te nemen en af te pakken. Dat geeft niet alleen het juiste signaal af, het kan bovendien helpen om de extra inzet te financieren.
3. *Maak gezamenlijke verantwoordelijkheid duidelijk.* Georganiseerde criminaliteit kent vele medeplichtigen. Mensen die een auto uitlenen, een gebouw verhuren of gewoon wegstijven. We zien en horen geregeld over ouders die toestaan dat hun zoon drugs verhandelt vanuit huis en daarbij wegstijven,

terwijl allerlei dure nieuwe elektronica in huis staat. Dat soort medeplichtigheid moet óók aangepakt worden. De hele buurt ziet immers wat er gebeurt. Als medeplichtigheid ongestraft gaat, nemen we de belangrijkste drempel voor deelname aan criminaliteit weg.

4. *Grijp vroeg in bij criminele gezinnen.* Zware criminaliteit wordt in families en netwerken daaromheen doorgegeven. De kinderen in die gezinnen hebben geen reëel perspectief op een ander bestaan en glijden snel af van lichte vergrijpen naar zware misdaad. Daar zijn (zwaardere) interventies van de overheid in de privésfeer gerechtvaardigd, zowel vanuit het oogpunt van het kindermishandelen als vanuit veiligheidsoogpunt.

Lokaal de samenleving betrekken

De voorgaande voorstellen vragen vooral landelijke actie, maar ook als gemeente spelen we een belangrijke rol, bijvoorbeeld in het signaleren van misstanden en verdachte situaties en in het verwerken van bewonersmeldingen.

Ondernemersverenigingen kunnen we steunen om meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun werkgebied. Veiligheidsvrijwilligers, zoals buurtvaders en whatsappgroepsbeheerders, kunnen getraind en begeleid worden. De gemeente en de politie kunnen laagdrempeliger melden stimuleren en mogelijkheden als anoniem melden meer onder de aandacht brengen.

Uiteindelijk staat of valt de aanpak echter met de gevolgen die crimineel gedrag heeft. Is drugshandel een weg naar rijkdom of een enkele reis naar de gevangenis? Als we dat eerste beeld laten bestaan bij forse delen van onze samenleving, dan moet je je afvragen hoelang het draagvlak voor onze rechtsstaat nog overeind blijft.